

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1-50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. čk. ur. 11.197.

Članstvu!

Celjska skupščina je dala sedanjemu vodstvu poverjenišva mandat, da vodi posle ljubljanskega poverjenišva UJU.

Večina je odobrila tudi osnovo nestrankarske stanovske politike, na kateri mora stati in delovati poverjenišvo. Poverjenišvo je bilo legalnim potom izvoljeno ter prijavljeno oblastu in centrali UJU v Beogradu. Priložbe ni bilo!

Zastopniki manjšine so bili po skupščini s strani poverjenišva pozvani, da izrazijo mnenje, če se zadovolje z odgovorom, ki jim ga je dal ožji svet z ozirom na njihovo oddvojeno mišljenje; v nasprotnem slučaju je bilo poverjenišvo pripravljeno se pismeno obrniti do izvoljenih delegatov. Zastopniki manjšine niso dali odgovora.

Mesto njih se je pojavil „akcijski odbor“, ki je pričel izdajati v Ljubljani pod firmo konzorcija svoj list. Pojavlja se stremenje, da bi pričela učiteljska društva in posamezniki izstopati iz UJU. Ako je tako delovanje trezno in prevdarno, prepuščamo sodbo članstvu.

Vemo pa, da članstvu že presedajo osebni boji in napadi, ki so jih zopet pričeli vnašati v naše vrste in preko katerih je šla tudi celjska skupščina na dnevni red. Dovolj je dela, resnega dela, ki ga ima izvršiti poverjenišvo in ki ga je že pričelo izvrševati. Na tej poti se ne damo motiti in ovirati.

Lahko je podvzemanj iniciativo za izstop iz UJU; lahko je tudi urejati opozicionalen list brez druge odgovornosti, težje in resnejše pa bo poravnati nad 300.000 Din dolga, ki je ostal poverjenišvu ob demisiji dne 10. januarja 1926, za katerega smatramo še vedno odgovornega v prvi vrsti dotakratnega poverjenika; težje je tudi urediti gospodarstvo poverjenišva in ga voditi brez svojčasnih visokih podpor, posebno, ker predvidena kritja — po sedanjih ugo-

tovitvah — daleko niso tako sigurna in visoka, kakor so bila izkazana.

Vidi se pa, da se gospodje ne zavedajo še večje in opasnije odgovornosti, ki jo nosijo pred učiteljstvom za drugo plat stanovskega gospodarstva, pri katerem bi nujno rabili združeno vse učiteljstvo.

Strankarstvo in osebnosti ne bodo rešile teh vprašanj. Rešilo nas bo le resno in prevdarno, požrtvovalno združeno delo. Združeno stanovsko delo nas bo tudi rešilo in obvarovalo nadaljnjih stanovskih katastrof in bo obvarovalo poedince in celoto pred vsakojakimi krivicami, persekucijami i. t. d.

Zato prepuščamo odgovornost prizadetim društvenim odborom in poedincem, če bodo tirali članstvo do nepremišljenih korakov in ga pritirali do tega, da se ne bo moglo več obračati do organizacije, ko jo bo nujno potrebovalo. Opozorjamo pa na člen 9. toč. a) pravil, ki določa, da učiteljsko društvo izstopa iz Udruženja, če to odloči 2/3 društvenih članov.

Zavedati se moramo, da je nam aktivnim učiteljem stanovska organizacija življenski interes in življenska potreba in da mora to ostati tudi vsem učiteljskim upokojevcem, ki jim je resno mar za usodo aktivnega učiteljstva ter ga hoče resno še nadalje podpirati v stanovski borbi.

Zavedamo pa se, da je ogromna večina članstva in nad 3/4 društev trdno in odločno na strani poverjenišva, ki bodo znala braniti neodvisnost svoje organizacije. To zaupanje nam je dovolj za nadaljnje resno in vztrajno delo. V okrajih drugih društev pa bo poverjenišvo osnovalo svoja društva ter bo šlo brez vsakih pretresljajev preko osebnosti in preko onih, ki hočejo imeti za vsako ceno strankarsko organizacijo — na dnevni red, na delo za stan ter blagor učiteljstva in šolstva.

Poverjeništvo UJU Ljubljana, dne 5. oktobra 1926.

Andrej Skulj,
poverjenik.

Josip Kobal,
tajnik.

LISTEK.

Albin Čebular:

Šolske razstave.

(Bela Krajina.)

(Dalje.)

Iz obrtne šole so bili na stenah razni izdelki, namreč risarski. Že veliki formati listov pričajo novo stopnjo. Učenci so izgotovili dela z vsjo pazljivostjo, izpolnili razna polja tudi z barvami ter jim vdahnili na ta način življenski izraz. Dela so vzeta iz strok — sledimo jih iz kleparstva, kovaštva, mizarstva, strugarstva, krojaštva itd. Slike so opremljene z nadin podpisi, in sicer vzporedno z učenčevim izoblikovanjem, kjer zadobi prostost izražanja svojega duha. Izdelkov kot takih ne bomo podrobneje obravnavali, ker so skoraj vsi istovredni z originali pač

pa bomo pogledali v samosvoja ustvarjanja pisave in nje vzgojni pomen:

Kot pričetek jim je bila navadna abeceda, da so se naučili deljenja ter tudi črk samih, in sicer v okusni podolgovati obliki, katere črke so uporabili pri prvih vajah, da so se utrdili v navadni, potem se je pa pokazalo še iste v ravnih debelinah, sencah, dalje v drugačnih oblikah ter prehode iz enih v druge, nekaj ključ, potem katerega se je izuril učenec sam sestavljal forme, iz katere je izluščeval posamezne črke, kajti niti dva nimata enako izvršenih.

Kaj bi pač rekli k temu? Pa bi povdarjali šablono! O, prekruti bi bili!

Zamislimo se v učenca: Riše v večernih urah, ko je trpel ves dan. Namesto k počitku — v šolo. Nekaka muka mu je, da si podzavestna. Ob risarski uri se še najbolj razveseli, če se mu je le količkaj vnel ogenj do predmeta — tehtnico ima v roki učitelj, kajti od njega je tudi veliko

Učiteljska izobrazba, kardinalna točka našega programa.

(Programno stališče seje ožjega sosveta 25. in 26. septembra 1926.)

Vprašanje našega naraščanja in njegove izobrazbe je eno najvažnejših poglavij našega stanovskega programa. Zato je naša dolžnost, da se v mnogo večji meri kot doslej brigamo za ustroj in stanje naših učiteljskih za napredek dijaštva na njih za namestitev profesorjev in ravnateljev in njih delovanje.

Ne oziraje se na naše načelno stališče v vprašanju današnjih učiteljskih, hočemo dokler obstojalo, gledati njih stavljati in uveljavljati svoje zahteve.

UČITELJSKA.

1. Njih znanstveni nivo naj se dvigne tako da bodo z uspehom tekmovali z drugimi srednjimi šolami ne da bi se radi tega njih učni načrti sleno prevzemali. Učna snov znanstvenih predmetov se naj primerno razširi in poglobi v oni smeri ki jo zahtevajo ozir na praktično življenje in nosvetne naloge učitelja med narodom.

SPREJEM IN IZOBRAZBA NARAŠČAJA.

2. Ker smatramo pravi izbor dijaštva kot najvažnejši predpogoj dobrih učnih uspehov, se naj pri sorciemanju goiencev v I. letnik čim opreznije in strožje postopa, oziraje se predvsem na splošno duševno zrelost in na moralno kvalifikacijo prosilcev. V obče želimo, da se navaia dijaštvo k samostojnemu delu in se ga usposablja za nadaljnjo samostojno študij po dovršenem učiteljsku. Največjo pozornost pa se naj posveča tudi etični vzgoji dijaštva. Učiteljski zbor na zavodu moramo delati odgovornega za to, da se absolutni, ki se jim prizna zrelostno izpričevalo, tudi v praksi izkažejo zreli za samostojno vzgojno delo na osnovni šoli. Ta ugotovitev se nam zdi potrebna.

PROFESORJI UČITELJSK.

3. Kot učitelji znanstvenih predmetov se naj nameščajo le akademiki z odlično znanstveno in po možnosti tudi pedagoško kvalifikacijo, zato pa se jih naj ne obremenjuje s poukom, tujih jim predmetov in s prevelikim številom učnih ur. Absolventi višje pedagoške šole odklanjamo kot učitelje znanstvenih predmetov na učiteljskih.

RAVNATELJI.

4. Posebej moramo še od ravnateljev zahtevati da so po svoji znanstveni kvalifikaciji in pedagoški izobrazbi in po svojih izkušnjah usposobljeni voditi modern zavod v smeri naših težni. Obžalujemo ako so se dojavljali slučaj, da so odločali pri nameščanju ravnateljev in profesorjev politično strankarski ozi-

ri namesto službena kvalifikacija obžalujemo zlasti, ako so se dogajali slučaj premestitve in upokojitve iz strankarskih razlogov in izjavljamo da bomo zastavili ves svoj vpliv, da v interesu vzgoje našega naraščaja prepredimo take pojave.

UČNI NAČRT ZA UČITELJE.

5. Z ozirom na vest, da se izdeluje v ministrstvu enoten učni načrt za vse učiteljske šole v državi pozivamo izvršni odbor UJU v Beogradu da odločno zahteva, da se anketi strokovniakov pritegne tudi zastopnik naše organizacije in se uvažujejo njegove zahteve. Opozorjamo že na tem mestu, da smatramo kot neobhoden pogoj resnejše strokovne in splošne izobrazbe učiteljstva da se dijakom učiteljskih omogoči temeljit študij vsaj enega tujega jezika z bogato književnostjo. Brez temeljitega znanja enega tujega jezika bi se učiteljstvo samo izločilo iz vrst izobraženca.

PEDAGOGIKA.

6. Na vsakem zavodu naj bi bil nameščen vsaj eden pedagoški strokovniak, ki bi moral poučevati pedagogiko kot glavni, ako ne edini predmet.

DOTOK NARAŠČAJA.

7. Spričo zahtev, ki jih stavljamo do učiteljskega — tudi zavedamo dolžnosti, da sami pripomoremo do boljšega izbora dijaškega naraščaja na teh zavodih. Pov. UJU hoče v tem pogledu storiti nadaljnje korake in računa pri tem na sodelovanje članstva in društev. Hoče pa tudi obračati svojo pažnjo na razmere med dijaštvom tako v moralnem in socialnem oziru, kot v pogledu na njih napredek ter vse ukreniti, da se prepreči brezvestno zavažanje dijaštva v strankarsko-politični metež.

NADPRODUKCIJA UČITELJSKEGA NARAŠČAJA

8. Kakor smo pozdravili odlok ministrstva prosvete, ki se obrača proti nadprodukciji učiteljskega naraščaja tako moramo ugovarjati da se ta odlok v praksi ne izvaia, ampak se v popolnem nasprotstvu z njim odvijajo nepotrebne paralele k I. letnikom učiteljskih. Na drugi strani obžalujemo da se popolnoma onemogočuje dijakom višjih razredov in absolventom srednjih šol dostop na učiteljske, odnosno v učiteljski poklic in se tako odvrača od njega one ki želijo vstopiti vani iz notranjega nagivenja ter obetajo postati najboljši šolniki. Učiteljsko službo smatramo kot zelo odgovorno službo za katero je treba posebnega notranjega poklica, ne pa kot preskrbovališče za vse one, ki silijo vani, ker drugim ne morejo.

seveda pretehtano! — in učenec začne grebsti v razne forme, iz katere bo izluščil črko, izvzel karakteristične znake ter sestavljal na podlagi tega novo. Sedaj se bo šele začel zanimati za razne pisave — učil se bo gledati, misliti, sestavljati. Tudi ko bo šel po cestah, videl vrste pisav, jih bo razumel, mu bo nekaj vsakdanjega, potrebnega; oči, ki so navajene enoličnosti, ne bodo kar leno polzele, bodo zastale, premerile ravnatoka z eno potezo, potem se pa bodo pasle od črke do črke. Učencu se bo vedno bolj bistrila miselnost, katera bi v obratnem slučaju tačas počivala v toliko, kolikor o priliki vršenja posnetega predmeta.

Ornament je dekorativni element! Predmet, ki odgovarja sam sebi, s svojo polnostjo, mu ni treba nadpisa; nadpis pa pridamo za lajka in tudi za učenca samega, da se mu bolj globoko učrtajo predmetova zaznamovanja.

(Dalje prih.)